

а. Аляк-
сандар
Надсан:
Віленская
місія
Апостальскага
Візытатара

Стар. 6

РУНЬ

Беларуская газэта ў Вільні

Алесь
Аркуш
“Нашэ
шчасьце
жыць такой
судзьбою”

урывак з раману “Палімпсэст”

Стар. 4-5

ISNN 1392-7671

№ 62

лістапад – сінэжань 2008 г.

Віленская ялінка – найпрыгажэйшая ў Літве

Паважаныя чытачы!

Рэдакцыя газэты “Рунь” віншуе вас і ўсіх беларусаў Бацькаўчыны блізкага й далёкага замежжа з Калядамі і навагоднімі святамі. Жадаем усім вам добра гэдзроў, вясёлага настрою і паліпшэння ў жыцьці – асабістым і грамадzkім.

2009 год – асаблівы год у нашай гісторыі. І таму, што ў гэтым годзе калыска беларушчыны Вільня стане сталіцай эўрапейскай культуры. І таму, што ў сакавіку беларусы супольна адзначымуць угодкі з днём абвяшчэння БНР, ідэалы якой мы шануем і чакаем спаўненія. І таму, што ў ліпені 2009 году адбудзецца 5 зvezд беларусаў сьвету. І яшчэ ёсьць шмат прычынаў для адмысловасці новага сонцавароту.

Гледзячы на плён году старога, хочацца шчыра парадавацца, што газэта “Рунь” ізноў можа прыходзіць да вас, шаноўныя чытачы. Вялікая доля ў аднаўленні выданьня – вашая. Нам значна лягчэй працуецца з вашай падтрымкай – а яна для нас адноўлька важная як маральная, так і матар'яльная.

Нікто ня ведае, якія зьмены прынясе нам наступны год Быка. Адзінадумна жадаем вам, каб усё новае ў ім было толькі на добрае.

Будзьма разам у Новым годзе!

Сяржук ГАЎРЫЕНКА

Павал САЎЧАНКА

Алег МІНКІН

Фота К.Чалойскага з www.delfi.lt

Віленскому Тэатру дзівакоў – 20 год

Сталічны лядовы палац “Utenos arena” напрыканцы сінегня ператварыўся ў канцэртную залю – Тэатр дзівакоў сьвяткаваў там дваццацігодзьдзе сваёй творчай дзейнасці.

Адзін з самых вядомых і любімых у Літве тэатраў вырашыў зрабіць сваім шматлікім гледачам незвычайны навагодні падарунак.

6 студзеня 2009 г. мінае чатыры пяцігодкі нястомнай і руплівай працы актораў гэтага Тэатру. Аднак да наступнага году Дзівакі вырашылі не чакаць і пачаставалі пры хільнікаў свайго мастацтва дзівюхгадзінным канцэртам з нагоды юбілею.

На самым пачатку меркавалася, што імпрэза будзе адна. Між тым колькасць

ахвотнікаў паўдзельніцаў у сьвяткаваны юбілею пे-рабольшила раней заплянаваную Дзівакамі настолькі, што ім давялося паўтарыць свой выступ яшчэ двойчы. Квіткі на імпрэзу аматарамі дзівацкай творчасці былі раскупленыя літаральна ў момант. Пустых месцаў у сьвяточнай залі практычна не было.

Падчас сьвяточнага канцэрту на сцэну выйшли ўсе

тры пакаленны Дзівакоў. Менавіта столькі разоў за час існаваныя тэатру ўзнаўляўся склад акторскай трупы. У першай частцы канцэрту з улюблёнымі пэрсанажамі сустрэліся дзеци. Другая-ж частка ўяўляла сабой музычны кактэйль для дарослых. У ім прагучалі песні з размайтых спектакляў, што зьяўляліся і зынкалі на працягу дваццаці год дзейнасці. *Працяг на стар. 2*

ВІЛЬНЯ: ТАДЫ І ЦЯПЕР

Працяг са стар.1

Тэатру. Завершыў канцэрт Дзівакоў выступ бадай што самага знакамітага сярод пэрсанажаў іхных спектакляў рок-гурту "Апошняя Брэмэнскія музыкі".

— Нашыя канцэрты прызначаныя ўсім гледачам, якія выраслі з "Тэатрам дзівакоў" і якія ўсе гэтыя гады былі разам з намі. Ім мы хочам аддаць даніну, паспрабаваць ажывіць у памяці і яшчэ раз нагадаць пра ўсё тое найлепшае, што здарылася за гэтыя гады, — заяўку напярэдні сіяята кіраўнік Тэатру дзівакоў Айдас Гінёці.

Першы ў Літве незалежны тэатар ды-плямантны Літоўскай акадэміі мастацтваў Айдас Гінёці, Дар'юс Аўжэліс, Андруш Каніява й Ілона Балсіце вырашылі заснаваць ў ня надта спрыяльны для існаваньня ў Савецкім Саюзе прыватных установаў час — у краіне ішла "перабудова". Пэрыпетыі напачатку 1990-х гг. прымусілі маладых актораў дасканаліць сваю творчасць, што ў реалії рэшт прынесла плён: Тэатар дзівакоў стаў адным з самых папулярных у Літве. За гады дзейнасці амаль 2 мільёны гледачоў

наведалі больш за 5000 спектакляў. Дзівакі з'янялі восем фільмаў, пяць зь якіх для дзяцей і тры для дарослых. Штогод акторы паказваюць 150-200 пастановаў. Тэатар наведаў з гастролямі Польшчу, Аўстрыю, Данію, ЗША, Рәсеку, Канаду, Германію і Эстонію. У Беларусі іхным аналагам можа лічыцца тэатар сатыры й гумару "Хрыстфор" Яўгена Крыжаноўскага.

Беларусы Літвы ўзгадваюць Тэатар дзівакоў па фразе аднаго з "апошніх Брэмэнскіх музыкаў": **"Minskas — Lietuvos Širdis!"** (Менск — сэрца Літвы!).

Эўразвяз чакае ад Беларусі кроку

па пабудове адкрытага грамадзтва. Гэтак заявіў 29 сінэжня ў Менску міністар замежных справаў Літоўскай Рэспублікі Вігаудас Ушацкас паслья перамоваў са сваім беларускім калегам Сяргеем Мартынавым і кіраўніком Адміністрацыі прэзыдэнта Беларусі Уладзіміром Макеем. Разам з гэтым чыноўнік выказаў спадзіванье, што такія крокі будуть зробленыя. Вігаудас Ушацкас падкрэсліў, што незалежная, моцная, бяспечная і дэмакратичная Беларусь з'яўляецца нацыянальным

інтарэсам Літвы. Падчас сустэрэны было зазначана, што для разъвіцця двухбаковых статункаў вельмі важна паскорыць падпісанье і ажыццяўленне дамовы пра мясцовы рух жыхароў памежных тэрыторый праз дзяржаўную мяжу. Таксама міністар замежных справаў Літвы прадставіў Ініцыятыву ўсходняга партнёрства Эўразвязу, да якой прадугледжана мажлівасць далучыцца і для Беларусі. Ушацкас выказаў надзею, што Беларусь скарыстаецца з гэтай магчымасці стаць бліжэй да Эўропы.

1 студзеня 2009 г. у Вільні

адбудзеца цырымонія замены трохкаляровага дзяржаўнага сцяга на вежы Гедыміна. Віленскае гарадзкое самакіраваньне і Міністэрства аховы краю Літоўскай Рэспублікі запрашваюць да Архікатэдральнай вежы разам з літоўскім жаўнерамі ўшанаваць памяць добраахвотнікаў, якія 90 год таму ўпершыню ўзяныя над вежай Гедыміна літоўскі трыколер. У імпрэзе возьмуць удзел прадстаўнікі Сэйму Літвы, а таксама мэр Вільні Юозас Імбрасас.

СТРАТЫ

Пайшла ў нябыт беларуская паэтка Ніна Мацяш

in memoriam

Ня стала Ніны Мацяш.

Яна была чалавекам магутнай волі і працаздольнасці. Яна пераадольвала хваробу і была ўзорам вернасці іdealam, Бацькаўшчыне.

Пры яе вялікай асабістай мужнасці яна заставалася асобай далікатнай, адчуvalьнай, пяшчотнай і праніклівой. Ніна Мацяш успрымала прыгажосць съвету широкі расплющчанымі дзіцячымі вачымі. І зь лёгкасцю знаходзіла агульную мову з дзецьмі.

Бывае, ідзеш па горадзе і бачыш — пад шатамі дрэваў стаіць яе вазок. Спадарыня Ніна працуе, нешта слухае або праста размаўляе

са знаёмымі. Адчуваеш — усё добра, усё як мае быць. Гэта як сонца. Яно заходзіць і ўзыходзіць. І ёсьць жыцьцё, пакуль ёсьць гэты сонязварот.

Яе апошнім вялікім перакладам быў "Маленькі прынц". Гэты прынц — яна сама. Гэта пра яе. Гэты пераклад Ніна Мацяш пакінула нам замест аўтабіографіі.

Светлая ёй памяць!

Юры ГУБАРЭВІЧ, www.pn.by

Рэдакцыя газеты "Руны" прыносіць свае спачуваны родным і блізкім Ніны Мацяш.

Фота з сайту svijazep.org

Хутка Съятачка Каляд!

У Віленскай школе імя Францішка Скарыны, якая мае тытул адзінай беларускамоўнай школы замежжа, адбыліся калядна-навагоднія ўрачыстасці.

На імпрэзу быў запрошаны між іншых гасцей амбасадар Беларусі ў Літве Ўладзімір Несцеравіч Дражын. Чыноўнік адзначыў важнасць падзеі:

Шаноўныя дзецы, перш за ёсё, шаноўныя настаўнікі, паважаныя бацькі, я думаю, што мы з вамі разам зъ дзецьмі вандравалі па краінах съвету. Прыемна, што гэтая вандроўка сёньня пачынаецца адсюль — з нашай галоўнай установы ў Вільні, у Літве, беларускамоўнай школы імя Францішка Скарыны. І я ўдзячны, што нашая дзяржава дапамагае нам, каб гэтае съвята было самае лепшае.

Самы вясёлы настаўнік самага вясёлага прадмету ў школе — гэта Валянціна Кавальчук, якая выкладае съпевы.

— Спадарыня Валянціна, колькі-ж Вы рыхтаваліся да гэтага съвята?

— Справа ў тым, што ў нас вельмі шмат гурткоў, і тыя самыя дзецы на-ведваюць і тэатральны, і музычны, у нас таксама ёсьць ансамбль у пачатковых клясах. Гэтае навагодніе съвята не адзінае, якое яны падрыхтавалі: у нас быў Калядкі, і там таксама быў вялікі і цудоўны спектакль. Хочацца сказаць вялікі дзякую бацькам, якія падрыхтавалі шыкоўную касцюмы, якія рэпетавалі зъ дзецьмі па вечарох, бо ў школе на ўрокі час таксама патрэбны.

— Эдаецца, у школах навагоднія

съвяты адзначаюць адзін раз, а вы некалькі разоў. Чаму?

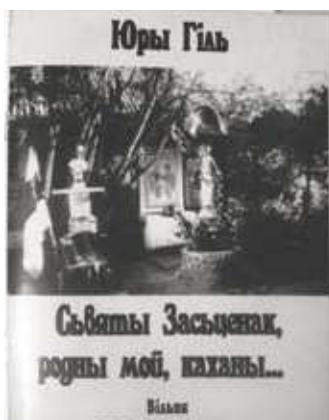
— Справа ў тым, што ў нас навагодні ранішнік — традыцыя. У нас яшчэ калядны гурт хадзіў па школе калядаваў. Гэта таксама асобны сцэнар. А сястра, якая выкладае рэлігію, кожны год рыхтуе зъ дзецьмі невялікі спектакль, прадстаўленыне, і сёлета гэта было ў сучасным стылі. Атрымалася вельмі цікава!

— Напэўна, шмат дзяцей, якія заканчваюць школу, памятаючы Вас, займаюцца надалей музыкай?

— Ведаеце, цяпер такое жыццё, што, як сказаў адзін мой вучань, з музыкі хлеб невялікі. Цяпер усе шукаюць вялікага хлеба. А гэты занятак — для души!

Андрусь СТАРАВОЙТАЎ

Съяты Засыценак, родны мой, каҳаны...

Пад гэткай па-стара-даўняму некароткай назоваю выдавецтва "Час" (Вільня) выпусліла з друку чарговую книгу Юрыя Гіля накладам 200 асобнікаў.

Пад адной вокладкай тут сабраныя вершы Юрыя Гіля розных гадоў, ягоныя апавяданыні, нарысы, малітвы і гімны роднаму краю. Таксама тут месцыцца радавод Глэй-Ляшчэвіч, летапіс Таварыства беларускай мовы імя Францішка Скарыны

Віленскага краю. Асобнае месца займае завяшчаныне і распрадажэньне Юрыя Гіля пра будучыню Гісторыка-этнаграфічнага музею "Засыцянковая хатка".

1 лістапада 2008 г. падчас съвята "Усе съвятыя — Задушны дзэн" — землякі аўтара атрымалі книгі ў падарунак і быў вельмі задаволенія.

Зъяўленыню книгі па-пярэднічала аднайменная рэлігійна-літаратурная імпрэза, што адбылася 30 чэрвеня ў Гісторыка-этнаграфічным музэі "Засыцянковая хатка" (Вашунава, Докшыцкі раён, Віцебская вобл.). Нагодаў для правядзення было некалькі: гэта і 15-годзьдзе ТБМ імя Ф. Скарыны Віленскага краю, 65-годдзе ягонага старшыні Юрыя Гіля, а таксама 205-годдзе Ігната Дамейкі. Імпрэза працягвалася 30 чэрвеня і захапіла 1 ліпеня. У праграме імпрэзы быў асьвяшчэнне Крыжа і Фігуры Ісуса Хрыста, прэзэнтацыя кніжак Ю. Гіля, літаратурна-мастацкая частка, агляд музея, экспурсія ў Сітцаўскі парк Дамейкаў і ў мэмарыял "Ходараўка", Съятачка міша за Беларусь, пілігримка ў Будслаў і інш. У літаратурнай частцы узялі ўдзел Генадэй Гіль, Мая Жалязніцкая і Рыта Шыла.

Рыхтуюцца да выпуску яшчэ адна книга "Крыжовы шлях", якая пабачыць съвёт у наступным 2009 годзе. Паколькі аўтар книг зъяўляецца старшынём Таварыства, усе творы выходзяць пад брэндам ТБМ.

Вяртаньне

Гэтак называеца дэбютная кніга Уладзіміра Блюдніка, што выйшла ў выдавецтве "Белы Крумкач" у Познані.

Аўтар кнігі үраджэнец (паводле афіцыйных дадзеных) вёскі Пятрэвічы, (паводле У. Блюдніка) іншай вёскі Гарадзенскай вобласці, які стала жыве і працуе ў Познані. Уладзімір Блюднік па прафесіі маляр і графік, па пакліканыні мастак у поўным значэнні гэтага слова. У кнізе прадстаўленыя вершы, апавяданыне, алейныя працы, а таксама шматлікія літаграфіі.

Кніга ўяўляе сабой сумесь мастацкіх жанраў, якую ня можна назваць ані зборам паэзіі, ані кнігай прозы, ані мастацкім каталогам. Хутчэй гэта кніга мастацтва, або цалкам новая форма, у якой аўтар ілюструе свае тэксты, ці апісвае свае карціны. Кніга дэзвююмоўная. Шэсьць вершаў выбітна пераклаў паляніст і літуаніст беларускага паходжання Радаслаў Акуліч-Казарын. Адзін верш і апавяданыне пераклаў Віталь Воранаў, які выступіў таксама рэдактарам і выдаўцом кнігі. Віталь Воранаў таксама напісаў уступ да кнігі — "Вяртаньне у будучыню", у якім тлумачыць патрэбу "вяртаньня" У. Блюдніка ў беларускую культуру.

Мастацтва У. Блюдніка непадуладнае кананічнаму ўяўленыню пра творчасць, паколькі зьнішчае ягоныя межы, у даслоўным і алегарычным сэнсе. Аўтар гаворыць — можна быць беларускім мастаком у замежжы і можна ствараць універсальнае мастацтва будучы глыбока ўкаранёным у сваю глебу. Верш можа быць карцінай, а літаграфія апавяданынем. Гэты сэнс адлюстроўвае таксама лягатып сэрыі, якую распачынае кніга "Вяртаньне" — мадыфікаваны лінгвістычны знак універсальнасці мовы Н. Чомскага, які зрабіў рэвалюцыю ў лінгвістыцы і дыскурсе, а карані якога вядуцца з Беларусі.

Гэту кнігу трэба мець абавязкова, чытаць — не.

Лёнік ШЫШКО-КАРАМЕЛЬКА

Алесь АРКУШ

“НАШЭ ШЧАСЬЦЕ ЖЫЦЬ ТАКОЙ СУДЗЬБОЮ”

Урывак з раману “Палімпсест”

Працяг. Пачатак у № 61

Цьвяроўсасьць, увогуле, мае розныя қарані. Гэта й сямейная традыцыя, і вера, і ўласныя перакананыні. З Чукам было нешта з гэтага шэррагу. І я за гэта яго паважаў. Заўсёды імкнуўся прыкрыць хлопца, абараніць ад кпінаў, за што Чук быў вельмі ўдзячны.

Вёска складалася як-бы з дэльюх частак, дакладней з дэльюх вуліцаў, якія сустракаліся паміж сабой пад тупым вуглом. У цэнтры знаходзіліся крамка, калгасная канторка і яшчэ штосьці з грамадзкіх будынкаў. Мы расквартыраваліся на самай ускрайне: праз трох хаты пачыналася калгаснае поле. На супрацьлеглым баку Драчкава працякала невялічная рабчулка, берагі якой атачалі хмызьнякі. Пойма рабчулкі была, бадай што, адзінай тутэйшай мясцінай, дзе не вырошчвалі бульбу. Усё навокал было засаджана карніплодамі, і мы мусілі сабраць іх з гэтых бязъмежных прасцьцягай.

— Бульбляндыя! — сказаў я, агледзеўшы тутэйшы краявід.

— Ага! — пагадзіўся Чук. — Відаць, тут і зазімуме.

— Сплюнь.

Чук паслухмяніа сплюнуў. У ягонія пляны таксама не ўваходзіла затрымлівацца тут надоўга. Чакала трэніровачная зала.

Абмінуўшы крамку і канторку, мы выйшлі на другую вуліцу. Яна асабліва нічым не адрознівалася ад нашай, хіба што была даўжэйшай і на ёй раслі некалькі старых ліпаў. Ля адной зь іх сустрэлі аднагрупніка Клёпу. Ад яго пачулі апошнія навіны. Аказваецца, Кір ужо знайшоў зацішны куточак ля ракі, дзе расклаў вогнішча і пачаў рыхтавацца да імпрэзы. Клёпу Кір паслаў накапаць на калгасных палетках бульбы, каб затым яе запячы ў прыску. Ідэя зь печанай бульбай мне спадабалася, зьявілася хоць нейкай матывацыйя паўдзельніцаў у мерапрыемстве. Клёпа прыхапіў

у сваёй хаце вядро, зь якім бадзёра накіраваўся на бліжэйшы бульбяны палетак.

У нашай групе было толькі чатыры дзяяўчыны, якія трymаліся паасобку. Выглядалі яны шэрравата, таму ніхто іхнага спакою не парушаў. Дзяяўчат на імпрэзу не запрашалі. Ды яны-бі не пайшлі.

Чук, пачуўшы пра апературу насыць Кіра, спахмурнеў.

— Не бядуй. Абяцаю, доўга не затримаемся, — сказаў я сябру. — Але мусім вярнуцца ў наш “гатэль”, трэба ўзяць харчы і пляшку.

Я прыхапіў з сабой бутэльку “Тамянкі”, каб запабегчы ўжываньне гарэлкі, прынамсі, у дзень прыезду.

Зручнае месца Кіру не давялося доўга шукаць. Яно было знайдзена раней такім-ж аматарамі кульнуць чарку на прыродзе. Тут нахват былі прадугледжаны некаторыя цывілізацыйныя зручнасці — некалькі бярвёнаў прыстасавалі для сядзення, а паміж іх, зь нейкіх скрыніяў, змайстравалі нешта падобнае да стала. Скрыні ужо былі засланыя газэтамі і на іх поўным ходам ішоў працэс падрыхтоўкі закусону.

— О, Джагер і Чук прыйшлі, — сустрэў нас воклічам Кір. — Можна пачынаць мерапрыемства.

Публіка з радасцю зашумела. Тут ужо сабраліся прафычна ўсе хлопцы з нашай групы. Пачалі гуртавацца ля стала. Сэрвіроўшчыкі актыўней запрацавалі нажамі, наразаючы кілбасы, сыры, агуркі і памідоры. Паляцелі першыя коркі з пляшак. Я дастаў з торбы “Тамянку”, адкаркаваў і сам наліў сабе.

— Джагер зноў будзе свой сыроп піць, — ці то абурыўся, ці то пусыдлі кпіну Кір, пабачыўшы пляшку ў маіх руках.

— Тата ад'яжджаў і сказаў: ня пі, сынок, а калі будзеш піць, дык няхай гэта будзе хаця-б “Тамянка”. А я паслухмяніа сын.

Аднагрупнікі дружна зарагаталі.

— Так, і яшчэ адно паведамленне. Просьба да Чука не чапляцца з алькаголем. У яго спаборніцтвы праз месяц, знайдуць у крыві допінг — забярдзяць мэдаль.

Здаровы хлапечы рогат яшчэ раз ускалыхнуў наваколье.

— Ну, давайце, хлопцы, за ўраджай! — прамовіў першы тост Кір.

— Ага. І яшчэ за партыю і за Леніна! — хтосьці разъвіў думку першага выступаўцы.

Рогат зноў захістаў прыбярэжныя хмызы.

Хлопцы выпілі, загаманілі, разъбіліся на купкі. Я сеў на бервяно побач з Чукам. Той знайшоў сабе варты занятак — закінуў першую партыю бульбы ў прысак і ўважліва кантраляваў працэс гатавання.

Хлопцы выпілі яшчэ раз, затым яшчэ раз. Гарэлка хутка ўзяла сваё: галасы рабіліся ўсё больш гучнайшымі, а змест гутарак усё менш сэнсоўным. У такія хвіліны душа прасіла песні. Першым ня вытрываў Кір, ён засыпіваў бязладным, хрыпатым голасам:

**Нічего на съвеце лушчэ нету,
Чем бродзіць па белу съвету,
Чем, хто дружэн, не страшны
трывогі,**

Нам любые дорогі даро-огі.

І зводны хор п'яных юнакоў групы АЭ-2 надрыгуні падхапіў прыпев:

**Наш кавёр — цвіточная па-
ляна,**

**Наши съены — сосны-веліка-
аны,**

**Наша крыша — неба галубое,
Нашэ шчасьце — жыць такай
судзьбо-ю.**

Паслья былі песні з мульціка “Чунга-чанга” і некалькі хітоў з рэпертуару “Машыны времені”.

Чарговым разам налілі. Хтосьці прапаваў надзвычай арыгінальны

Міл. А. Рудзівічава

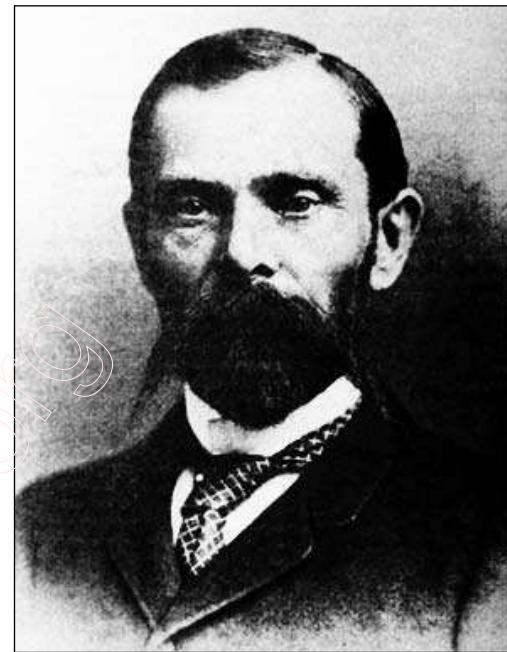
Весткі ТБМ Віленскага краю

ТБМ Віленскага краю рыхтуецца годна сустрэць 170-я ўгодкі з дня нараджэння Франьцішка Багушэвіча.

Арганізацыя робіць заходы па далейшым ушанаваньні паэта на Віленшчыне, адкуль ён родам (в. Свіраны).

У Дэпартамент нацменшасця ў Літоўскай Рэспублікі на 2009 год будзе прадстаўлены праект на тэму “Клясык беларускай літаратуры Франьцішак Багушэвіч – інсургент 1863 году і барацьбіт за свабоду Літвы, Польшчы і Беларусі (да 170-х угодкаў паэта)” на прадмет фінансаваньня гэтага праекту. Падтрымка з боку Дэпартамэнту дасыцьмагчымасць вырашыць шмат якіх пытаньняў, звязаных, па-першае, з далейшым ушанаваньнем памяці Франьцішка Багушэвіча, што не ўдалося зрабіць саматугам, і, па-другое, з цяжкасцямі, якія ўзынікалі з-за карупцыі, лабізму і махлярства з боку пэўных асобаў. Але ў наступным 2009

годзе ёсьць надзея, што Дэпартамент нацменшасця ў Літоўскай Рэспублікі вылучыць сродкі ѹ на ушанаваньне памяці Франьцішка Багушэвіча, бо гэтая проблема атрымала сярод грамадзкасці шырокі рэзананс.

На Параф'янаўскіх могілках (Докшыцкі р-н, РБ) 1 лістапада 2008 г. адбыўся малебен за душы памерлых.

Жалобную імшу на роднай мове праводзіў ксёндз а. Марат Казлоўскі. Тут на магілах бацькоў Юрыя Гіля зробленася своеасаблівая капліца пад адкрытым небам, дзе пастаўленыя фігуры Ісуса Хрыста і Маці Божай, ды два абрэзы (Ісус Хрыстос у пакутах і адна выява Ягонага Крыжовага шляху). Таксама ўстаноўлены пяць табліц з ушанаваньнем памерлых на беларускай мове. Гэта сталася прыкладам для іншых людзей, якія пачалі рабіць надпісы таксама па-беларуску. Падчас малебна гэтая капліца была высвячала святаром Параф'янаўскага касцёлу.

Беларусы на выбарах у Літоўскі Сэйм

Сёлета Акса wyborcza polakow Litwy падчас выбараў у Сэйм Літвы “разыгрывалася” ѹ беларускую карту, выкарыстоўваючы былую старшину ТБМ Марыю Матусевіч, якая, дарэчы, з 1996 году не з'яўляецца ня толькі старшинай, але ѹ сябрам Таварыства.

Ужо каторы раз Марыя Матусевіч не праходзіць у Сэйм ЛР ні па сьпісах, ні ѹ аднамандатнай акрузе ад Выбарчай акцыі палякаў Літвы.

У Віленскім і Шальчынінскім раёнах Літвы ўлады забараняюць рабіць надпісы назоваў вуліц на іншых мовах, апрош літоўскай.

Мэраў гэтых раёнаў суд Літвы ѹ месячны тэрмін абавязаў зьняць надпісы на польскай мове, што выклікала канфлікт паміж польскай грамадзкасцю Літвы і нейтральнай уладай, бо ѹ гэтых раёнах большыня дэпутатаў ад Выбарчай акцыі палякаў Літвы, якія адстойваюць свае інтарэсы.

Дарэчы, у Савічунах (радзіма Франьцішка Багушэвіча) была назова вуліцы імя паэта і на беларускай мове, але шыльда зь беларускім надпісам была ўціхую зьнятая, польскамоўная-ж засталася.

Юры ГІЛЬ

тост: “За сэкс без кахраньня!” Тост быў сустрэты на “ўра!”. Хоць, памойму, ніхто толкам не зразумеў, за што будзе піць. Кагосьці натхняла слова “сэкс”, кагосьці зачапіла больш знаёмае “кахраньне”. Усе дружна выпілі. І тут сэрца Кіра не вытрымала напругі пачуцьцяў. Ён выхапіў з вогнішча таўшчэны, доўгі кол і, ўзыняўшы высока ў гору сваю паходню, зароў на ўсё горла, як Уолес перад бойкай з брытамі:

— НА ТАН-ЦЫ!

Прыехалі мы ў Драчкава днём у нядзелью, каб з раніцы ў панядзелак пачаць працуваць. Выведка донесла, што ў суботу і нядзелью ў вясковым клубе, што месціцца ў суседній вёсцы, ладзяць танцы. Кіра пацягнула на прыгоды. Я нахіліўся да вуха Чыка і сказаў:

— Усё, на гэтую сэрыю камедыйнага трэйлера ў нас німа квітоў, вяртаемся дахаты.

Мы выграблі з прысадку з дзясятак печаных бульбін і пашыбавалі ў свой канец вёскі.

х х х

Як я й меркаваў, усё скончылася сумна. З Кірам у суседнюю вёску па прыгоды выправіліся толькі трох чалавекі: адныя былі ўжо ня ў стане кудысьці ісці, іншыя разважліва не паддаліся на правакацыю. Чацьверкі адважных у суседній вёсцы тубыльцы пачаставалі штыкецінамі ад плоту. На Кіра потым немагчыма было глядзець без усьмешкі: адно вока ў яго цалкам заплыло, а ніжня губа неяк дзіўна вытыркалася наперад. Але менавіта гэтае няшчасце ўратавала Кіра і кампанію ад выключэння з тэхнікуму. У панядзелак на раніцу чацьверка адважных ня здолела стаць у бульбяныя разоры: яна была непрацаздольная. Чацьверкі пацярпелых, у поўным складзе, Пятровіч накіраваў назад у тэхнікум у распараджэнне заўгаса Максіміча — цягальць па паверхах парты і адмываць ад пабелкі падлогу.

І на гэтым нашыя прыгоды ў Драчкаве скончыліся. Днём мы карачкаліся зь вёдрамі па бульбяных разорах, а ўвечары я круціў свой ВЭФ, шукаючы заходнія музычныя перадачы, а Чук чытаў савецкую фантастыку.

Працяг будзе

Віленская місія Апостальскага візытатара

Апостальскі візытатар для беларусаў замежжа айцец Аляксандар Надсан пасъля кароткага побыту на Беларусі завітаў на два дні ў Вільню.

У Эўрапейскім гуманітарным унівэрсытэце за адну публічную лекцыю протаярэй Аляксандар Надсан атрымаў ступень доктара honoris causa. Такую ступень доктара навук навучальная установа звычайна прысуджае без абароны дысэртациі, а проста на падставе значных дасягненняў асобы у навуцы або культуры. Такім чынам унівэрсытэт дае зразумець, што лічыць ганаровым прысутнасць гэтай асобы сярод сваіх выкладчыкаў, нават калі такая прысутнасць выключна сымбалічная. Ганаровы дақумант айцу Аляксандру на адмысловы паседжаны Сенату ЭГУ ўручыў рэктар навучальнай установы Анатоль Міхайлаў.

Паводле словаў старшыні Сенату ЭГУ Аляксандра Каўбаскі, узнагародзіць спадара Надсана доктарскай ступенню ўнівэрсытэт вырашыў даўно:

— Месяц таму, 27-га кастрычніка, Сенат ЭГУ прыняў рашэнне ўшанаваць ганаровым дыплём доктара honoris causa айца Аляксандра Надсана за навуковыя дасягненіні ў гісторыі Беларусі, у гісторыі хрысьціянства, за вялікі ўнёсак ў развіццё беларускай культуры і пашырэнне ведаў пра Беларусь у свеце.

Аляксандар Каўбаска падкрэсліў важнасць падзеі:

— Мне падаецца сымбалічным, што сёняня тут сустрэліся сымбал веры і духу, якім насамрэч зьяўляецца айцец Аляксандар Надсан, і маючы адбыцца сымбалем унівэрсытэт, які

зьяўляецца ўзорам свабоды ведаў і акадэмічнай незалежнасці.

Паводле словаў Аляксандра Каўбаскі, у айца Аляксандра было адзінаццаць папярэднікаў. Сярод іх — Кышыштаф Занусі, Альгірдас Бразаўскas, Пётэр Паўлоўскі. Таму старшыня Сенату ЭГУ выказаў спадзяванье, што ў гэтым пантэоне імя айца Аляксандра Надсана будзе дастойным працягам традыцыі ўнівэрсытету.

Кіраўнік праграмы Гісторыя і культурная антрапалёгія прафэсар Алесь Смалянчук зрабіў даклад пра жыццё айца Аляксандра. На думку навукоўцы, лёгкая на першы погляд задача насамрэч вельмі складаная.

— Біяграфія айца Аляксандра заслугоўвае не кароткай прамовы, а сур'ёзнай манаграфіі. Таму што гэтая кніга будзе ня толькі пра чалавека, а пра лёс Беларусі ў XX стагодзьдзя, пра Захаднюю Беларусь у межах

польскай нацыянальнай дзяржавы, якая чамусці называла сябе Другой Рэччу Паспалітай, пра трагедию раскола тай Беларусі, падзеленай Другой сусветнай вайной, пра складаны лёс беларускай паваеннай эміграцыі.

Лекцыя айца Аляксандра

драва называлася “Францішак Скарына: эўрапеец у эўрапейскім горадзе”. У ёй Аляксандар Надсан распавёў слухачам, сярод якіх былі віленскія беларусы і студэнты ўніверсытэту, пра жыццёвые шлях Францішка Скарыны, пра ягоную творчасць у Вільні.

— Вільня — сталіца Літоўскай дзяржавы сёняня — ня ёсьць чужой для нас, беларусаў. Мне асабліва прыемна, што гэтая ўрачыстасць адбываецца менавіта ў Вільні, і што ўніверсытэт, які дае мне гэты тытул, мае ў сваёй назове слова “эўрапейскі”.

Беларусы Літвы сустрэліся з айцом Аляксандрам Надсанам напярэдадні ў Віленскім доме літарата. Там святар разам з Ірынай Дубянецкай і айцом Андрэем Абламейкам пагутарылі з прысутнымі пра шляхі беларускай царквы на працягу стагодзьдзяў, пра сучасны стан духоўнасці беларускага народу.

— Вільня для мяне ўжо была вядомая даволі даўно, я сюды ўпершыню прыехаў дзесяцігадовым хлопчыкам у 1937 годзе. Гэта была першая сустрэча з Вільнем. Я быў захоплены. Мой бацька — стары беларус, удзельнік Слуцкага паўстання, расказваў мне гісторыю Вільні, крышку іншую, ніж тая, якую я чую ад маіх настаўнікаў у польскіх школах.

Побыт Апостальскага візытатара ў Вільні завершыўся ўрачыстай імшой. Яна прыйшла ў Царкву Святой Троіцы, што месціцца ў Базыльянскіх мурас недалёка ад Вострае брамы. Царква Святой Троіцы — гэта ўсё, што засталося ад грэка-каталикскай спадчыны ў Вільні.

Вясёлыя Каляды і шчасльвага Новага Году вам жадаюць...

Віталь ВОРАНАЎ:

На Каляды аплатак ляжаў на ста-ле. Калі пачыналася вячэра, усе бралі і адломлівалі сабе па кавалачку. Моўчкі зъядалі і пачыналі вячэраць. Жаданьні ў такі момант былі непатрабо-ныя. Вядома, што родным зычым заўжды толькі добра. Цішыня тут куды больш зъмястоўная. Чытачам "Руні" зычу напоўніцу адчуць гэтую Цішыню.

Алесь АРКУШ:

Жадаю чытачам "Руні" у Новы Годзе выратыць старыя праблемы новымі мэтадамі – а я ня біцца галавой у мур. Няхай не драбнеюць ватныя пажаданьні, няхай ня згубіцца на даляглідзе зорка веры ў лепшое – як у сваім лёсе, так і ў лёсе Бацькаўшчыны. Няхай не мялеюць рэкі вашай любові, няхай рунь спраўдзіца – і закаласіца важкім ураджаем.

Ёнас ЛАҮРЫНАВІЧУС:

Шырыя братнія віншаваньні ад рэдакцыі беларускай праограммы "Тутэйшы час" Літоўскага нацыянальнага радыё беларусам, чытачам "Руні", ды й ня толькі-ж беларусы "Рунь" чытаюць! Рэдакцыі творчых посьпехаў, плёну, шчасльця. Хацеўбы асабліва пажадаць, каб мы ў наступным годзе шукалі і знайшли нарашце пэўную свае шляхі да Літвы, да краіны, у якой жывем, якая салідарная з Беларусью ў сваіх карэнных памкненнях і ў разумені будучыні гэтай краіны, якую Літва ўспрымае – безумоўна – як паплечніка.

Сяржук БАХУН

Шаноўныя чытачы газэты "Рунь"! Маю гонар павіншаваць Вас з Калядамі і Новым Годам. Менавіта гэтая сьвятыя аб'ядноўваюць нас усіх. Дзякуючы ім мы атрымліваем пазытыўны настрой і веру ў лепшую будучыню. Давайце пасыла гэтых сьвятаў мы станем аб'яднанай нацыяй. Давайце будзем Беларусамі! Давайце любіць Беларусь! Калі мы будзем разам, то ніякія крызы не крануць ні нас, ні нашу Бацькаўшчыну. Калі мы будзем Беларусамі, тады і нашая Радзіма–Беларусь будзе жыць, а не існаваць. Калі мы будзем любіць Беларусь, то тады мы станем паўнавартаснымі і раўнапраўнымі людзьмі ў сувеце. І нас будуць успрымаць роўнымі грамадзяне другіх нацый. Жадаю кожнаму беларусу быць шчасльвым і запатрабаваным чалавекам у жыцці. Мы сапраўды заслужылі таго, каб у нас нарашце нешта атрымалася. Мы заслужылі таго, каб лёс усміхнуўся нам! Давайце верыць у гэта!

Віталь КАРАКОРСКІ:

Шыра віншую шаноўнае спадарства са сьвятам Новага Году! Ад усяго сэрца жадаю веры, годнасьці і салідарнасьці, звароту да Декалёгу як да першасных вартасцяў заходнія цывілізацыі, якія толькі адны і здольныя быць адвежным адказам чалавека на крыўду, прымус, усялякія крызы ды іншыя выпрабаваньні часу.

Сяргей ДУБАВЕЦ:

Жадаю ўсім беларусам у Новы Годзе, каб гаварылі па-беларуску, сіпявалі па-беларуску і усяляк спрыялі пашырэнню роднае мовы; каб у складаныя часы ўспомнілі пра беларускую самапомоч і выжывалі не па адным, кожны сабе, а як народ, як нацыя і як культура – разам; каб не забывалі пра Вільню – калыску беларускай нацыянальнай ідэі.

Андрусь СТАРАВОЙТАЙ:

Вітаныні, мае дарагі! Надыходзіць 2009 год. Якім ён для нас будзе? Кожны чакае лепшага, вядома! Ну, а я вам зычу, нашыя дарагія, наступнага: лёгкасці ў душы й цяжкіх кішэніяў; учынкаў моцных і чистых, бы мэдыхны сьпірт; настрою бязъмежнага ў шчасльця нябеснага; аніколі ня хварэць і дранікі штодня хацець; быць заўсёды ў паўсюль бадзёрымі, а песні каб сіпяваць як зь лепшымі танцорамі! Ну, словам, што тут доўгім тэкстам смагу наталіяць, давайце келіхі шампанай напаўніць! Ідзе, грукочышь, скача Новы Год! Станавіцеся ўсе у сучэльны карагод! З Новым Годам!!!

Рэдакцыя газеты "Рунь" далуча-еца да гэтых цёплых словаў, адрасаваных нашым шаноўным чытачам. Мы невымерна ўдзячны ўсім тым добрым людзям, што не шкадавалі дасылаць нам свае ахвяраваны. Гэта Міхась Баяроўскі (Англія), Кацярына Вінцкая (ЗША), Людвіка Кардзіс (Вільня), Алег Мінкін (Вільня), К. Варабей (ЗША), Ю. Андрусішына (ЗША), Л. Шурак (ЗША), Міраслава Русак (Вільня), Галіна Сівалава (Вільня), Вольга Саковіч (Вільня), Сільвэстр Будкевіч (Англія), Канстанцін Ворт (ЗША), Марыя Дзэмковіч (ЗША), Ірэна Ільчук (ЗША), Альфонсас Аўгутіс (Вільня) і шмат хто іншы. Без Вашай дапамогі пратрываць гэты год газэце было-б надзвычай цяжка. Нізкі вам паклон! З Новым Годам!

РУНЬ Беларуская газэта
газэта ў Вільні
Baltarusų laikraštis Vilniuje

Выдаецца з 1997 году
Выходзіць нерэгулярна
Выдавец: Віленскі цэнтар грамадзкіх ініцыятываў "Дэмакратыя для Беларусі"
Адрес рэдакцыі:
LT-10323 Vilnius-55, Smelio 23-26
Тэлефоны: (+ 370 5) 261 62 24,
(+ 370) 604 62591
e-mail: hazetarun@gmail.com
Сяржук Гаўрыленка – галоўны рэдактар
Алег Мінкін – літаратурны рэдактар
Павал Саўчанка – сакратар
Наклад 500

Адрес для допісаў:
"Рунь", LT-10323 Vilnius-55,
Smelio 23-26, Lietuva – Lithuania

2009

Вільня - культурная сталіца Эўропы

Студзень

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4		
5	6	7	8	9	XO	II
I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8
I9	20	2I	22	23	24	25
26	27	28	29	30	3I	

Люты

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
						I
2	3	4	5	6	7	8
9	XO	II	I2	I3	I4	I5
I6	I7	I8	I9	20	2I	22
23	24	25	26	27	28	

Сакавік

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
						I
2	3	4	5	6	7	8
9	XO	II	I2	I3	I4	I5
I6	I7	I8	I9	20	2I	22
25	26	27	28	29	2I	29

Красавік

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4	5	
6	7	8	9	XO	II	I2
I3	I4	I5	I6	I7	I8	I9
20	2I	22	23	24	25	26
27	28	29	30			

Травені

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
					I	2
4	5	6	7	8	9	XO
II	I2	I3	I4	I5	I6	I7
I8	I9	20	2I	22	23	24
25	26	27	28	29	30	3I

Чэрвень

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4	5	6
8	9	XO	II	I2	I3	I4
I5	I6	I7	I8	I9	20	2I
22	23	24	25	26	27	28
29	30					

Ліпень

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4	5	
6	7	8	9	XO	II	I2
I3	I4	I5	I6	I7	I8	I9
20	2I	22	23	24	25	26
27	28	29	30	3I		

Жнівень

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
					I	2
3	4	5	6	7	8	9
XO	II	I2	I3	I4	I5	I6
I7	I8	I9	20	2I	22	23
25	26	27	28	29	30	

Верасень

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4	5	6
7	8	9	XO	II	I2	I3
I4	I5	I6	I7	I8	I9	20
2I	22	23	24	25	26	27
28	29	30				

Кастрычнік

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4		
5	6	7	8	9	XO	II
I2	I3	I4	I5	I6	I7	I8
I9	20	2I	22	23	24	25
26	27	28	29	30	3I	

Лістапад

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
					I	
2	3	4	5	6	7	8
9	XO	II	I2	I3	I4	I5
I6	I7	I8	I9	20	2I	22
25	26	27	28	29	30	

Сьнежань

Пан	Аўт	Сер	Чцв	Птн	Суб	Ндз
	I	2	3	4	5	6
7	8	9	XO	II	I2	I3
I4	I5	I6	I7	I8	I9	20
2I	22	23	24	25	26	27
28	29	30	3I			